

EDITURA PARALELA 45

Editor: Călin Vlasie

Redactare: Mihaela Pogonici

Tehnoredactare: Stelian Bigan

Coperta: Ionuț Broștianu

Prepress: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ANDRU, VASILE

Evanghelia după Toma / trad., note și coment. de Vasile

Andru. - Ed. a 6-a, reviz. - Pitești : Paralela 45, 2016

ISBN 978-973-47-2404-8

I. Andru, Vasile (trad. ; note ; coment.)

229.8.07

Copyright © Editura Paralela 45, 2016, pentru prezenta ediție

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

Evangelhia după Toma

Traducere, note și comentarii
Vasile Andru
ediția a VI-a revizuită

Editura Paralela 45

Viața Apostolului Toma

Numele adevărat al lui Toma era Iehuda sau Iuda; numele Toma vine din ebraicul *Tauma*, înseamnă „Geamăn”. Numele grecesc care i s-a adăugat, Didymos, înseamnă tot „Geamăn”.

Era foarte tânăr când a fost ales apostol. În reprezentările antice era înfățișat fără barbă, având circa 20 de ani.

Tradiția îl caracterizează ca „asemănător Domnului” (*similis Christi*), bun și puternic. Capacitățile miraculoase cu care era înzestrat sunt obiectul multor legende indiene.

S-a presupus că era pescar. Știm că se afla în barca lui Simon Petru în „ziua pescuitului miraculos” (**Ioan 21**). Dar din aceasta nu reiese obligatoriu că era pescar. Într-o sursă găsim că știa meseria de cioplitor în lemn și piatră.

Era zelos în rugăciune și asceză. În lucrarea **Faptele lui Toma** găsim scris: „Postea și

Un text apocrif cu inserturi din „proto-Evanghelie”

(Comentariu
la Evanghelia după Toma)

1. Descoperirea manuscrisului

Manuscrisul **Evangheliei după Toma** a fost descoperit în 1945, în Egipt, la Nag Hammadi. Face parte din biblioteca în limba coptă a unei comunități creștine din Egipt. Bibliotecile *ascunse* ale primilor creștini (și, în 1946, manuscrisele comunității esseniene de la Qumran) ni se deschid, dar nu se lasă pătrunse ușor.

Textul **Evangheliei după Toma** conține 114 *Rostiri*¹ sau *Capitole*. Era scris pe papirus, închis într-un urcior și a fost găsit într-o

¹ Propunem termenul *rostiri* în loc de neologismul *loghii* sau *loghia*, folosit de alți traducători în Occident. *Rostiri* sau, simplu, *capitole*.

Pe urmele Apostolului Toma, în India

La plecările în lume, adesea funcționez pe bază de dor. În martie 2012, am plecat în India pentru că *doream* să-mi petrec Paștele cu mitropolitul Mar Osthathios și cu creștinii din Malabar, la o biserică datând din vremea Apostolului Toma.

În februarie, am primit un semn insolit de la Mar Osthathios, astfel: Am visat că eram în chilia-birou a Dânsului, la Mavelikara, unde el se afla ca șef al Școlii Misio-nare. Am visat că stăteam la biroul lui și scriam, scriam liniștit, ca și instalat acolo pentru mult timp. Iar el, mitropolitul, stătea în picioare, lângă patul său, și mă privea ca de pe alt tărâm.

Visul mi-a lăsat o impresie puternică, avea un relief izbitor, m-a urmărit toată ziua. Știam că mitropolitul intrase în al 94-lea an de viață... aveam un sentiment al urgenței

Evangelhia după Toma

Iată cuvintele tainice¹ pe care le-a rostit²
Iisus cel Viu și pe care le-a scris Didymos
Iehuda Toma:

1. Și El a spus:

*Cel care găsește³ înțelesul acestor cuvinte
nu va avea moarte.*

¹ „Cuvintele tainice”: *mysterium*. Începutul experienței mistice.

Evangelhia după Toma insistă dintru început pe experiența mistică: pătrunderea enigmei mântuirii. Textul selectează, de la început, cadrul iluminatoriu.

² „Le-a rostit”: unii traduc „le-a revelat”. Sensul și calea mântuirii, deși revelate, rămân de nepătruns. E nevoie de asumarea ascezei; stăruința în căutarea îndrumată.

³ „Cel care găsește”. A găsi înțelesul tainic presupune a muta mintea „de la veacul acesta” spre alt veac; a depăși condiția muritoare.

Cuprins

Viața Apostolului Toma	5
Un text apocrif cu inserturi din „proto-Evanghelie”	16
Pe urmele Apostolului Toma, în India	31
 Evanghelia după Toma	 51
 Anexe	 105